Lietas Nr. 11300024816
Lietas arhīva Nr. K23-0167-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Madonā 2016.gada 22.novembrī

Madonas rajona tiesa ,
tiesnese I.Lazdiņa,
piedaloties prokuroram S.Kaparkalējam,
izskatot atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. B/ **,** personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas,

konstatēja

/pers. B/ būdams persona, kas vada transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus un tā rezultātā cietušajam nodarīts vidēja smaguma miesas bojājums

/pers. B/ 2016. gada 2. jūlijā ap plkst. 13.30 vadīja motociklu /TL marka/ , ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ Madonas vadā pa autoceļu P 37 Plaviņas-Madona - Gulbene. Ceļa 8.km, nepārliecinoties par satiksmes drošību un nedodot ceļu tajā pat virzienā ers. C/ vadītajam motociklam /TL marka/ , ar Lielbritānijas valsts reģistrācijas numuru /numurs/ , /pers. B/ veica pagriešanās manevru pa i, lai nogrieztos atpūtas stāvlaukumā pirms apdzīvotas vietas Aiviekste . Motociklu sadursmes rezultātā /pers. C/ guva vidēji smagus esas bojājumus - kreisā apakšstilba lūzumu ar saišu bojājumu.

Kā transportlīdzekļa vadītājs /pers. B/ pārkāpa Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumu Nr.279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 57.punktā noteikto, ka *pirms jebkura manevra -braukšanas sākšanas, pārkārtošanās, nogriešanas, apgriešanās braukšanai pretējā virzienā, apdzīšanas, transportlīdzekļa apturēšanas un tamlīdzīgi- transportlīdzekļa vadītājam jāpārliecinās par ceļu satiksmes drošību un par to, vai netiks traucēti citi ceļu satiksmes dalībnieki, un laikus jādod brīdinājuma signāls par gaismas virzienrādītājiem. Ja gaismas virzienrādītāju nav vai tie nedarbojas, brīdinājuma signāls jādod ar roku atbilstoši manevram*; 70.punktu - *pirms nogriešanās pa labi, pa kreisi vai apgriešanās braukšanai pretējā virzienā transportlīdzekļa vadītājam uz bezsliežu transportlīdzekļiem paredzētās brauktuves laikus jāieņem attiecīgs malējais stāvoklis, kas paredzēts braukšanai attiecīgajā virzienā, izņemot gadījumus, ja jānogriežas, lai iebrauktu krustojumā, kurā jābrauc pa loku (409. ceļa zīme)*.

Kā arī, /pers. B/ pārkāpa 1997.gada 1.oktobra "Ceļu satiksmes likuma" 19.panta pirmo daļu, kas noteic – "*ceļu satiksmes dalībniekiem ir jāizpilda šā likuma, "Ceļu satiksmes noteikumu" un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus: jāizpilda policijas darbinieku un to personu norādījumi, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī jāievēro luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības"* un 19.panta trešo daļu , kas paredz, ka *ceļu satiksmes dalībniekiem un citām personām jārīkojas tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus*".

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 260. panta pirmajā prim daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Apsūdzētais sevi par vainīgu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā atzina . Paskaidroja, ka pilnībā piekrīt apsūdzībā minētajiem un pirmstiesas procesā konstatētajiem noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļiem un tā kvalifikācijai. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu tiesas izmeklēšanā netika izdarīta pierādījumu pārbaude, jo šādu lūgumu pieteica apsūdzētais un prokurors, neiebilda cietušais /pers. C/. Lietas materiālu pārbaudes rezultātā tiesa ir pārliecinājusies, ka tie apstiprina /pers. B/ vainu. Tā kā lietā netika pārbaudīti pierādījumi, to uzskaitījums un analīze nav nepieciešama. Pārbaudīti tikai pierādījumi, kas raksturo apsūdzētā personību.

Apsūdzētā darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 260. panta pirmās prim daļas. Ceļu satiksmes noteikumu prasību neievērošana bija tiešā cēloniskā sakarā ar notikušo ceļu satiksmes negadījumu un radītajām sekām. Līdz ar to vainīgais ir sodāms par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Atbilstoši Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam , soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, vainīgo personu sodīt par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu nosakot soda veidu tiek ņemts vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, vainīgā persona , savukārt, nosakot soda mēru, tiek ņemti vērā atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.

Krimināllikuma 260.panta pirmajā prim daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai klasificējams kā mazāk smags noziegums, kas izdarīts aiz neuzmanības.

/pers. B/ iepriekš nav sodīts (71.-72.lapa.).Pats paskaidroja, ka strādā par traktoristu un veic darbus mežiztrādes jomā. Ienākumi mēnesī esot ap 900 *euro,* apgādājamo nav.

No bijušās darba vietas /pers. B/ raksturots pozitīvi , norādot , ka savus darba pienākumus veicis apzinīgi, bez aizrādījuma un ar atbildības sajūtu. Komunikabls, ātri atrod kontaktu ar cilvēkiem.Ar kolēģiem sapraties labi un kolektīvā iemantojis cieņu (80. lapa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli tiesa uzskata to, ka savu vainu /pers. B/ vaļsirdīgi atzīst , izsaka nožēlu par izdarīto, ir atvainojies cietušajam .

Tiesa ņem vērā arī apstākli, ka apsūdzētais izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa

veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, taču tas nav atzīstams par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta izpratnē, bet tiek ņemts vērā pie soda noteikšanas.

Apstākļi, kas saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu būtu atzīstami par atbildību pastiprinošiem, nav konstatēti.

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm (*sk. A.Judins. Krimināls od nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp*).

Krimināllikuma 46.pants noteic, ka brīvības atņemšanas sodu par krimināl pārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem. Ņemot vērā to, ka /pers. B/ iepriekš nav sodīts ,tiek pozitīvi raksturots, ir konstatēs viņa atbildību mīkstinošs apstāklis, tiesa uzskata, ka nav vajadzīgs piemērot brīvības atņemšanas sodu un apsūdzētais sodu var izciest nebūdams izolēts no sabiedrības.

/pers. B/ ir darba spējīgs un tiesa uzskata, ka viņš ir sodāms ar piespiedu darbu. Šāds sods dos ieguldījumu sabiedrības labā un vienlaicīgi ļaus probācijas dienestam kontrolēt apsūdzētā uzvedību un atturēs viņu no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas. Tādējādi tiks sasniegts krimināls oda piemērošanas mērķis - sodīt vainīgo par krimināltiesisko aizliegumu neievērošanu, ietekmēt citu cilvēku uzvedību, brīdinot par atbildību, kas seko tiesību normu neievērošanas gadījumā . Piespiedu darba piemērošana būs krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums, samērīgs ar noziedzīgā nodarījuma rezultātā radītajām sekām un taisnīgs attiecībā pret cietušo.

Pirmstiesas procesā /pers. C/ pieteicis kaitējuma kompensāciju 270,88 EUR par izdevumiem, kas radušies saistībā ar ārstēšanos Madonas slimnīcā. Tiesas sēdē cietušais uzturēja spēkā kaitējuma kompensāciju. Paskaidroja, ka ir informēts par tiesībām griezties apdrošināšanas sabiedrībā, taču to vēl neesot izdarījis, jo viņam teikts, ka jāgaida tiesas nolēmums. Līdz ar to neesot zināms pat provizorisks aprēķins par iespējamām apdrošinātāja izmaksājamām summām.

Apsūdzētais neapstrīdēja pieteikto kaitējuma kompensāciju, bet norādīja, ka ārstēšanās izdevumi jāsedz apdrošināšanas sabiedrībai, atbilstoši likumam.

Noklausoties cietušā un apsūdzētā paskaidroto, uzklausot prokurora viedokli, kurš lūdza pieteikto kaitējuma kompensāciju atstāt bez izskatīšanas , tiesa atzīst, ka kaitējuma kompensācija nav nosakāma.

Krimināl procesa likuma 22.pantā deklarēts pamatprincips – personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālas iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Kaitējuma kompensācijas definējums norādīts Krimināl procesa likuma 350.panta pirmajā daļā, kas noteic, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Lai aizsargātu ceļu satiksmes negadījumos cietušo personu intereses un reglamentētu tiesiskās attiecības starp transportlīdzekļu īpašniekiem, tiesīgajiem lietotājiem un apdrošinātājiem sakarā ar transportlīdzekļu īpašnieku un tiesīgo lietotāju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu , Latvijas Republikā ir spēkā Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums (turpmāk arī - OCTA likums) , kas pieņemts 2004.gada 1.maijā . Tā 3. nodaļa noteic zaudējumu novērtēšanas un apdrošināšanas atlīdzības kārtību , nosakot, ka ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītie materiālie zaudējumi ir zaudējumi sakarā ar cietušās personas ārstēšanu, pārejošu darbnespēju, darbspēju zaudējumu, nāvi. Savukārt, nemateriālie zaudējumi ir zaudējumi, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām sakarā ar cietušās personas fizisku traumu, cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti, apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi, apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti.

Nav šaubu, ka /pers. C/ 2016.gada 2.jūlijā /pers. B/ prettiesiskās darbības rezultātā nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi . Nav apšaubāms arī tas , ka notikušais negadījums cietušajan radījis iepriekš neparedzētus izdevumus un mantiskus zaudējumus. Līdz ar to viņam ir tiesības saņemt gan mantisko zaudējumu atlīdzību , gan nodarītā morālā kaitējuma kompensāciju.

Augstākās tiesas Senāts ir izskaidrojis, ka, izlemjot kompensācijas pieteikumu tiesa var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju (*Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 1.marta lēmums lietā Nr. SKK-96/2007*). Šajā lēmumā Senāts arī norādījis, ka, vadoties no krimināl procesa pamatprincipiem, gadījumos, kad, neatliekot lietas izskatīšanu, vai neizsludinot

pārtraukumu, nav iespējams saņemt pierādījumus kaitējuma kompensācijas pieteikuma pamatojumam, tiesai ir tiesības kaitējuma kompensācijas apmēru nenoteikt šajā krimināl procesā.

Judikatūrā vairākārtīgi norādīts , ka gadījumos , ja nav iesniegts pieteikums apdrošinātājam vai apdrošināšanas summa nav saņemta, nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība (*Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 29.augusta lēmumu lietā Nr. SKK-296/2011, 2009.gada 29.janvāra lēmumu lietā Nr. SKK–65/2009, 2008.gada 29.oktobra lēmumu lietā Nr. SKK – 586/2008*).

Par mantiskajiem zaudējumiem apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2004.gada 14.decembra noteikumi Nr.1008 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem".

Ņemot vērā , ka /pers. C/ vēl nav griezies apdrošināšanas sabiedrībā, līdz ar nav zināma iespējamā aprošināšanas atlīdzība, ko viņš saņems, tiesa uzskata, ka mantiskā kompensācija pašlaik krimināl procesa ietvaros nav nosakāma.

Vienlaikus tiesa norāda, ka atbilstoši Krimināl procesa likuma 353.panta otrās daļas nosacījumiem , ja cietušais uzskata, ka viņam radīti zaudējumi, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu vai kuri pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, tad saskaņā ar minētā likuma 15. panta otro daļu ir tiesīgs vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā un pieprasīt šo zaudējumu atlīdzināšanu.

Lietā nav procesuālo izdevumu, par kuriem būtu lemjams saskaņā ar Krimināl procesa likuma 368. pantu .

Krimināl procesa likuma 240. pants nosaka galīgo rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem un dokumentiem. Saskaņā ar minētās likuma normas pirmās daļas 5.punktu lietiskais pierādījums – CD disks, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, iznīcināms kā nevērtīgs.

Pirmstiesas procesā /pers. B/ nav piemērots drošības līdzeklis un tiesa neuzskata par nepieciešamu to piemērot arī līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Saskaņā ar iepriekš minēto un vadoties no Krimināl procesa likuma 511., 512., 520., 527., 528. , 529., 530. panta,

n o s p r i e d a

/pers. B/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta pirmajā prim daļā , izdarīšanā un sodīt ar ar piespiedu darbu 140 (viens simts četrdesmit) stundām.

Drošības līdzekli līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim nepiemērot .

Kaitējuma kompensāciju /pers. C/ nenoteikt.

Lietisko pierādījumu – CD disku, iznīcināt.

Spriedumu daļā par piespriesto sodu, kaitējuma kompensāciju vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas - 2016.gada 22.novembra, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijā, iesniedzot sūdzību vai protestu Madonas rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) I.Lazdiņa